

MILJØ brevkassen

Spildberedskab og åndedrætsværn

Anvendelse af åndedrætsværn i laboratoriet er en løsning, der kun må benyttes, hvis arbejdet ikke på anden måde kan udføres forsvarligt. Sundhedsfarlige luftforureninger skal så vidt muligt fjernes på udviklingsstedet, og luftforureningen skal nedbringes så meget, som det er teknisk rimeligt.

På de fleste laboratorier vil åndedrætsværn være relevant i uheldssituationer, hvor der spildes kemikalier. Den enkelte arbejdsplads må ud fra en risikovurdering sammensætte et passende spildberedskab i form af

adsorberingsmidler, kemikalieresistente handsker – og et åndedrætsværn, som kan være en helmaske med kombinationsfilter.

Masker til anvendelse mod partikler, aerosoler, allergener eller lign. vil også være relevante i visse situationer – de vil blive omtalt ved anden lejlighed.

Spild af kemikalier

Et realistisk uheldsscenario vil være spild af giftige flygtige kemikalier. Hvis det sker uden for stinkskebet, må opsamling ikke påbegyndes uden videre. Underret kolleger, forlad loka-

let og luk alle døre, mens det overvejes, hvordan spildet skal håndteres. Sørg om muligt for maksimal ventilation af stinkskebet og punktsug for at fjerne forureninger.

Åbning af vinduer kan være uheldigt, fordi et undertryk i lokalet kan ændres til et overtryk, som afstedkommer spredning af forureninger. Ved spild af flygtige opløsningsmidler, som let giver eksplosionsfarlige koncentrationer i luften, kan vinduer dog åbnes for at fremskynde udluftning. Lokalet skal rømmes, mens udluftningen finder sted.

I uheldssituationer med tilskadekomne, skal personerne evakueres, hvis det kan ske uden risiko for hjælperen. Evakueringen bør overvåges af andre og kan om nødvendigt foretages af personale med åndedrætsværn. Hvis spildet skønnes at udgøre en betydelig sundhedsrisiko, eller hvis der er tilskadekomne, tilkaldes hjælp via alarmcentral.

Miljøbrevkassen

Har du et arbejdsmiljøproblem kan Miljøbrevkassen måske hjælpe. Du kan skrive til: miljoebrevkassen@dl-f.dk
Redaktionen består af Jørgen Stage Johansen (brevkasseredaktør), Trine Hjorth Nielsen (faglig sekretær) og Søren Kristensen (miljøudvalget).



Foto: Jesper Munck

Spild af farlige kemikalier skal kunne fjernes forsvarligt, og åndedrætsværn kan være nødvendigt. Forurenede spildopsamlingsprodukter skal behandles som kemikalieaffald.

LITTERATUR

- (1) Åndedrætsværn, Atvejledning D.5.4, januar 2008
- (2) Sikkerhedskompendium, FARMA, august 2008
- (3) Vejledninger og filteroversigter fra 3M og ICM sikkerhedsmateriel
- (4) DS/EN 136:1998, Åndedrætsværn – Helmasker - Krav, prøvning, mærkning
- (5) DS/EN 14387 + A1:2008, Åndedrætsværn – Gasfiltre og kombinerede filtre - Krav, prøvning, mærkning.

Åndedrætsværn med gasfiltre

Potentielle brugere af åndedrætsværn skal være grundig instrueret, og typen af åndedrætsværn skal afpasses efter indåndingsfaren. Hvis en helmaske med udskiftelige gasfiltre indgår i beredskabet, skal man være opmærksom på en række forhold

- Masken skal slutte tæt til ansigtet (briller og specielt fuldskæg øger markant risikoen for utætheder)
- Til forskellige typer af gasser findes forskellige filtre (eksempler i skema)
- Nogle gasser er vanskelige at tilbageholde i et filter (f.eks. lavtkogende opløsningsmidler)
- Ingen filtre kan beskytte mod iltmangel (f.eks. ingen beskyttelse ved brand)
- Manglende lugt i masken vil i de fleste tilfælde betyde, at masken er tæt. Nogle kemikalier kan dog ikke lugtes
- Brugte filtre bør som hovedregel ikke gemmes og genanvendes
- Hold øje med gasfiltrenes udløbsdato og afprøv masken et par gange årligt
- Opbevar maske sammen med instruks og oplysninger om, hvem der kan og må anvende den.

Helmaske med kombinationsfilter monteret klar til indsats. Opbevaringsforhold skal sikre, at filtret ikke inaktiveres. Bemærk farverne på de enkelte dele af kombinationsfiltret.

Foto: ICM Sikkerhedsmateriel



Kombinationsfiltre A, B, E, K suppleret med P3 (beskyttelse mod partikler og aerosoler) vil ofte være det bedste valg, hvis man ikke ved, hvilket stof man vil komme ud for. Masken bør være klargjort til uheldssituationer – og den bør opbevares på en måde, som forhindrer, at filtret inaktiveres.

Eksempel på kombinationsfilter til spildberedskab

Farvekode	Filterkode	Anvendelsesområde
Brun	A	Organiske dampe
Grå	B	Syrer i gasform, halogener, hydrogencyanid
Gul	E	Svovldioxid og andre sure gasser
Grøn	K	Ammoniak og aminer
Hvid	P3	Partikler og aerosoler